

קובץ

האור לחיים

שנה שלישית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת קרח תש"פ

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	דלקת נרות	
21:20	20:24	19:33	י-ם
21:17	20:22	19:30	ת"א
21:21	20:25	19:34	חיפה
21:17	20:21	19:30	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:13

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455 (הזמנה טלפונית)

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000 (שלוחה 9)
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:
orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת קרח תש"פ

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהרין" - חומש במדבר

1	עשיר כקרח
		פניני אור החיים הקדוש:
6	צעד קטן בדרך אל הפסגה
		פרשה למעשה:
9	מגש של כסף
15	מי שלא רוצה לראות - אינו רואה
19	מוותור רק מרוויחים
21	"בתוכם ה'" - ברית המילה
23	זהירות מלקטרג על ישראל

עשיר נקרה

אסוירוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד
לבוא" (סנהדרין קי ע"א).

רבינו יוסף חיים זצ"ל, בספרו "בן
יהודע", מבאר את דברי הגמרא:

בשבע שנות השובע שקדמו לשבע
שנות הרעב הגדול,
נאספה במצרים
תבואה רבה מאוד,
תחת פיקוחו של
יוסף. כשהגיעו שנות
הרעב הרקיבה כל
התבואה שהיתה
באוצרות מצרים,
ורק על התבואה
שנאצרה תחת יד
יוסף חלה ברכה
מיוחדת בזכותו של
יוסף, ותבואה זו
נשארה ראויה
למאכל.

כך קרה, שיוסף מכר
לבני העם המצרי ולעמים מהארצות

וַיִּקַּח נֶקֶדָה בְּנֵי יִצְחָק בְּנֵי קָהָת בְּנֵי לֵוִי וְדָתָן
וְאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בְּנֵי פֶלֶת בְּנֵי
רְאוּבֵן (במדבר טז, א).

כאשר באים לתאר אדם בעל נכסים
רבים, עשיר בקנה מידה גדול, מדמים
אותו לקרה: "עשיר
נקרה".

מהו המקור לדימוי
זה? מה היתה רמת
העשירות של קרה,
שחי במדבר עם כל
בני העם בשווה ומנין
הגיע אליו העושר?
הבה נעיין בדברי
חז"ל ונלמד מהם על
אוצרות קרה.

"אמר רבי חמא ברבי
חנינא: שלוש
מטמוניות הטמין

יוסף במצרים, אחת נתגלתה לקרה,
ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן

"דממוון שאינו כשר,

ששולם ליוסף על

ידי מצרים, הוטמן

באוצר נפרד, גם

הוא אינו ראוי

לבוא לשימוש של

"קדושה"

לעצמו.

היכן מצא קרח את האוצרות?

מצאנו על כך שתי דעות בחז"ל: בירושלמי (פרק חלק הלכה א) נאמר, שאוצר זה היה טמון בין מגדול ובין הים, וקרח מצא אותו כשבני ישראל חנו שם לפני קריעת ים סוף. ובמדרש (במדבר רבה יח, טו) נאמר שקרח היה ממונה על אוצרותיו של פרעה, והיו מפתחות אוצרות המלוכה בידו, וכשיצאו ישראל ממצרים מיהר קרח למקום האוצר שהטמין יוסף, הוציא את כל האוצרות שהוסתרו שם, שהיו מכספי עובדי עבודה זרה, ולקחם לעצמו.

הגמרא (סנהדרין שם) מתארת את סדר הגודל של המטמון ומספרת: "ואמר רבי לוי: משוי שלוש מאות פרדות לבנות היו מפתחות של בית גנזיו של קרח, וכולהו אקלידי וקילפי דגילדא". הגמרא אינה מגלה לנו כמה חמורים נשאו את האוצר עצמו, אלא מתארת את כמות המפתחות שפותחים את מנעולי האוצר: שלש מאות פרדות

הסמוכות, תבואה במידה ובמשקל, במחיר יקר.

נמצא שהתבואה, וכל הכסף הרב ששולם עבורה מכל העולם, היו שייכים מן הדין ליוסף עצמו ולא לאוצר המלוכה, כיון שרק בזכותו נשמרה התבואה שאסף ואגר באוצרותיו.

מה עשה יוסף עם הכסף הרב ששולם לו עבור התבואה?

הדבר היה תלוי במקור הכסף, משום שהקונים של התבואה נחלקו לשלושה קבוצות: א. עובדי עבודה זרה. ב. אלו שלכלכו ידיהם בגניבות וגזילות וכדומה. ג. צדיקי אומות העולם ששמרו על שבע מצוות בני נח, שממונם נקי מאיסור.

ונפרט מה עלה בגורלו של כל חלק:

הממון של עובדי עבודה זרה הוא מאוס לגמרי, אין לו תקנה עולמית ואסור להשתמש בו לעולם. את כל כספם של אלו אסף יוסף למקום אחד. מטמון זה התגלה לקרח, ולקחו

להשתמש בהם לעולם!

הממון שאינו כשר, ששולם ליוסף על ידי מצרים שלכלכו ידיהם בגניבות וגזילות, הוטמן באוצר נפרד, גם הוא אינו ראוי לבוא לשימוש של קדושה, ונראה מה עלה בגורלו.

כפי שראינו בדברי הגמרא, מטמון זה התגלה לאנטונינוס בן אסורוס קיסר רומי והובא לגנזי המלכות ברומי.

מעשה מעניין מובא בתוספות (עבודה זרה י"ע"ב, וביתר ביאור ב"סדר הדורות") הקשור לינקותו של אנטונינוס הגוי. פעם גזרה מלכות רומי שאסור למול את התינוקות. באותה תקופה נולד בן לנשיא ישראל, רבן שמעון בן גמליאל, וחרף הגזירה נימול התינוק ונקרא שמו יהודה.

הדבר נודע לרומאים והם סיפרו לקיסר שנשיא היהודים מל את בנו. רבן שמעון הצטווה להופיע בארמון הקיסר עם אשתו והתינוק הקטן, כדי לבדוק את הענין ולהעמידם לדין. בדרך לארמון ברומי נכנסה משפחת

נשאו על גבן את המפתחות שבהם פתחו את המנעולים! ומבאר רש"י (שם) שהמפתחות והמנעולים היו עשויים עור, שמשקלו מועט לעומת מנעולי מתכת, ובכל זאת היה צורך בכל כך הרבה פרדות שיישאו את הכמות העצומה של המפתחות!

ויש מפרשים, שכל מפתח היה שייך למנעול שבו פתחו כיס עור שהיה מלא בכסף וזהב, וכל הכיסים הללו נישאו על גבם של החמורים.

את כל האוצרות הללו לקח קרח ונשא איתו במדבר, לא כדי להשתמש בהם כי קרח, שהיה צדיק, ידע שאסור להשתמש בממון של עובדי עבודה זרה, אלא רק כדי להחזיק באוצר זה שהעניק לו את התואר 'קרח העשיר'! ומה היה סופו של האוצר?

בעקבות המחלוקת שחלק קרח על משה רבנו, כל האוצרות ממטמון זה, שכאמור היו שייכים לקרח, נבלעו באדמה שפתחה את פיה וירדו עימו אל השאול... כך שבו למקומם במעמקי האדמה באופן שלא יוכלו

התמנה לקיסר רומי, שמרו השניים על קשרי ידידות, ואנטונינוס אף היה מגיע בסתר אל רבי יהודה הנשיא כדי שילמדו תורה.

אנטונינוס הקיסר העריך את רבי יהודה הנשיא וכבדו עד מאוד. יום אחד ביקש רבי לעלות על מיטתו, והשרפרף שהיה עולה עליו כדי להגיע למיטה לא היה במקומו. התכופף אנטונינוס ואמר לרבי שיעלה עליו, אמר לו רבי, "לאו אורח ארעא לזלזולי במלכותא כולי האי" - אין זה דרך ארץ לזלזל עד כדי כך במלכות! אמר לו אנטונינוס: "מי ישימני מצע תחתך לעולם הבא", הלוואי ואהיה תחת כפות רגליך בעולם הבא.

אנטונינוס היה שולח לרבי ספינות משיא ובתוכם שקים גדולים, שהיו מלאים בזהב, ומלמעלה הניח חיטים להסתיר את הזהב. שאל אותו רבי: 'בשביל מה כל הכסף הזה? יש לי מספיק!' אמר לו אנטונינוס: 'זה לא בשבילך אלא בשביל בניך ובני בניך, שהלא אחרי יקומו מלכים רשעים, ויצטרכו בניך לשחד אותם, אם כן תן

הנשיא לביתם של ידידים רומאים, לנוח מעמל הדרך. שם התברר כי גם למשפחה הרומאית נולד תינוק מספר ימים קודם לכן אשר נקרא שמו אנטונינוס, ואמו הציעה לידידתה, אשת רבן שמעון הנשיא, כי יחליפו בחשאי בין התינוקות וכך ינצלו מגזר דינו של הקיסר.

ואכן, יהודה התינוק הושאר בבית הרומאים ואנטונינוס יצא אל ארמון הקיסר, שם נבדק ולהפתעת הקיסר התברר כי התינוק אינו מהול.

הבין הקיסר שאלוקי היהודים עושה להם ניסים וביטל מיד את הגזירה הקשה, ורבן שמעון ואשתו פנו לדרכם והחליפו חזרה את התינוקות... חכמינו אומרים כי החלב הטהור שינק אנטונינוס מאשת רבן שמעון הצדיקה בזמן שהיה אצלה, השפיע עליו קדושה עד שלבסוף התגייר ומל את עצמו!

בעקבות מקרה זה, שררה בין התינוקות, שגדלו בינתיים, יחסי אהבה מיוחדים, ואף כאשר התמנה יהודה בן רבן שמעון לנשיא ואנטונינוס

לבסוף למלכי רומי, בתור שוחד מאת
נתיניהם היהודים.

המטמון השלישי הוא מהכסף הנקי
מאיסור שנתקבל מחסידי אומות
העולם שהיו במצרים. מטמון זה היה
ראוי לבוא לידי שימוש בצד הקדושה,
משום כך הטמינו יוסף באוצר שלישי,
שאותו יירשו הצדיקים לעתיד לבוא.

להם שישתמשו בכסף הזה.

אוצרות זהב אלו מן המטמון
שהטמין יוסף במצרים והתגלה
לאנטונינוס, שכאמור הגיע מהמצרים
הגזלנים. וכעת שלחם קיסר רומי
ליהודים על מנת שבעתיד ישלחו
ממנו מתנות לקיסרים הרומיים,
ונמצא שהמטמון של הגזלנים חזר

ט"ו בתמוז תש"פ

יום הישועות

יום הילולת
רבינו חיים בן עטר זיע"א
ה"אור החיים" הקדוש

תרמו לטובת אחזקת התורה
במוסדות "אור החיים", ותזכו בתפילה לישועה
על ציונו של "האור החיים" הקדוש ביום הילולא
ע"י מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א
השליחות שלכם לברכה והצלחה ולכל הישועות

לתרומה ומסירת השמות:

1-800-20-20-11

צעד קטן בדרך אל הפסגה

השאיפות במהירות, בתוך פרק זמן קצר. והאמת אינה כן! לכל אדם יש שאיפות, וצריך שתהיינה לו כאלו, בלעדיהן לא מגיעים לכלום, אולם עליו לדעת שכדי להגיע אל פסגת השאיפות עליו להתקדם לאט לאט, שלב אחרי שלב. מי שמטפס מהר מדי - עלול ליפול!

והשני - אלו שאינם מציבים את עצמם במסלול הנכון. כשם שנהג רכבת לא יכול לשמש כטייס ולהוביל מטוס, כך גם שומה על כל אדם להכיר בתפקידו בעולם ולמלא אותו, ולא לנסות למלא תפקיד שלא נועד בעבורו. אין טעם לנסות להתהדר בנוצות לא לו.

כל אדם גם קיבל כלים לצורך מילוי תפקידו. השאיפות צריכות שתהיינה גבוהות. "חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותיי אברהם יצחק ויעקב" (תנא דבי אליהו פרק כה), אולם, כאמור, אי אפשר להגיע למעשי

ויקרב אתה ואת פל אחיה בני לוי אתה ויבקשתם גם פְּהֶנָּה (במדבר טז, י).
כותב ה"אור החיים" הקדוש:

ולהאיר אור תורה אסדר ב' ג' גרגרים מסתרי תורה, הא' כי ענפי הקדושה אשר הכין וסידר המאציל ברוך הוא הם שבילי ומשפטי התורה אשר חקק ה' ביד משה עבדו, וכל המחליף סדר מסדרו הנה הוא עוקר הענף שהוא בסוד בחינת נשמתו ועושה הענף ההוא ענף רע כי יסתלק ממנו כוח המקדש, וזה לך האות סוד הקורבן אשר יתפגל ויחשב טמא במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו ובנותר וירד מכבוד קדושתו להיות טמא ומחייב אוכליו כרת וגו'.

כל אדם חייב להתקדם, שלב אחרי שלב, במסלול הנכון אשר ייעד לו הבורא.

והנה, קיימים שני סוגים מרכזיים של בני אדם טועים:

האחד - אלו הסוברים שניתן לדלג שלבים, שאפשר להגיע אל מימוש

מנושאי הארון - אינו כהן! הוא לא יכול למלא את תפקידו בעולם על ידי הקרבת קורבנות!

קרח קיבל כלים נדירים: עושר, חכמה וכישרונות מופלגים, אך הוא לא השכיל להשתמש בכלים הללו בצורה הראויה, למילוי תפקידו בעולם.

אף אחד לא יכול להעפיל אל דבר שלא שייך אליו! גם אם הוא מבורך בכישרונות, ויש לו פוטנציאל גדול ושאיפות גדולות, עליו לנווט את דרכו בצורה הראויה: צעידה בשלבים, שלב אחרי שלב, ובמסלול הנכון.

יסוד זה מונח בדברי ה"אור החיים" הקדוש שכתב בזה הלשון:

"כי ענפי הקדושה אשר הכין וסידר המאציל ברוך הוא הם שבילי ומשפטי התורה אשר חקק ה' ביד משה עבדו, וכל המחליף סדר מסדרו הנה הוא עוקר הענף ההוא בסוד בחינת נשמתו ועושה הענף ההוא ענף רע".

לרכבת יש את המעלות שלה ולמטוס יש את המעלות שלו. ישנם דברים

האבות ביום אחד, וגם לא בשנה אחת. וכמו כן, אי אפשר להגיע למטרה אם פוסעים במסלול הלא נכון.

קרח טעה בעניין הזה. הוא רצה למלא תפקידים שלא נועדו לו. רבותינו דרשו על הכתוב "וּבְקִשְׁתֶּם גַּם פְּהֶנָּה" (במדבר טז, י) שקרח ביקש להיות כהן ולהקריב קורבנות. הוא סבר שעל ידי הקרבת קורבנות הוא יוכל להתקרב אל ה' בצורה מהירה, ולמען מטרה זו יצא למלחמה נגד משה.

טעותו היתה כפולה: אי אפשר להתקרב אל ה' בלי עמל ויגיעה. משה הגיע למדרגתו הגבוהה על ידי עמל וניצול הכוחות, על ידי מסירות למען כלל ישראל. לא ביום אחד אפשר להגיע למדרגתו של משה! אי אפשר בשום פנים ואופן לקפוץ ולהגיע אליה.

זאת ועוד, גם אם קרח אכן שאף להתקרב ולהתקדש - היה לו לדעת שיש לקדושה גבולות שאין לחצות אותם, וכפי שאומר הכתוב (שמות יט, כד): "אַל יִהְיֶה רִסּוֹ לְעֹלֹת אֶל ה'". קרח שאף לצעוד במסלול שאינו שייך לו! מי שהוא משבט לוי, ותפקידו להיות

מתוך מחשבה מעמיקה, מהי המטרה שלמענה שלח אותנו בורא עולם לכאן, לעולם הזה, ולהיזהר שלא לסטות ממנה, אלא להישאר במסלול הנכון ולצעוד בו, צעד אחרי צעד, עד להגעה אל היעד.

וכבר אמר שלמה המלך (קהלת י' ד):
 "אם רוח המושל תעלה עליך מקומך אל תנח". קרח שניסה לשנות את המקום שלו - איבד את עצמו, את משפחתו, ואת כל הנלווים אליו.

שאפשר לבצע רק על ידי רכבת ולא באמצעות מטוס, וכן להיפך. בשום אופן אין אפשרות להחליף בין התפקידים.

וזו היתה טעותו של קרח: הוא ניסה לשנות תפקיד, וביחס לזה נאמר הכלל במשנה (בבא מציעא ו, ב): "כל המשנה ידו על התחתונה". קרח "עקר" את "הענף" שלו, ועשה אותו "ענף רע". יסוד זה נוגע לכל אחד ואחד מאיתנו, הלכה למעשה: יש לתת את הדעת,

מגש של כסף

נפתחו השמים וַאֲרָאָה מַרְאֹת אֱלֹהִים" (יחזקאל א, א).

והנה מעידים חז"ל (מכילתא בשלח ג) כי בקריעת ים סוף "ראתה שפחה על הים מה שלא ראו ישעיה ויחזקאל", ולמרות זאת, ישעיה ויחזקאל זכו להתעלות למעלות עצומות ונבואותיהם נחרטו לדורי דורות, בעוד השפחה ראתה את מה שראתה ונותרה שפחה פשוטה. וזאת מפני שהנביאים זכו לאותם מחזות לאחר שליטשו במשך שנים את מידותיהם ועמלו בתורה וביראה, בעוד שהשפחות זכו לכך במתנה, ומחמת כן לא הותיר הדבר חותם בנפשן.

בדומה לכך, גם קרח זכה להשיג מדרגות עצומות ונישאות, אך הן לא באו לו כתוצאה מעמל ויגע, אלא בנקל על ידי חסד עליון. משום כך, כל שראה וחזה לא הותיר בו רושם, וכתוצאה מכך נכשל בכפירה והתדרדר עד פי תהום.

וַתֵּנוּ בָּהֶן אִישׁ וְשִׁימוּ עֲלֵיהֶן קַטְרֶת לְפָנַי ה' מִחֵר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקָּדוֹשׁ רַב לְכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר טז, ז).

חז"ל מעידים על קרח כי היה פיקח ובעל כישרון רב, כמובא במדרש (במדבר רבה יח, ח): "וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות הזו". אולם למרות כישרונותיו המרובים ושכלו החריף, הוא התדרדר לכפירה במשה ובתורתו ונבלע בשאול תחתיות.

קרח קיבל את הכל על מגש של כסף. הוא חזה במו עיניו בניסים מופלאים, שהוכיחו בבירור את מציאות הבורא ואת אמיתות התורה, ולמרות זאת איבד הכל כהרף עין.

הרי לנו, כי עליית האדם אינה תלויה בכישרונות ובמופתים שהוא מקבל משמים, אלא בטרחתו ובעמלו להשריש את הדברים בחדרי ליבו.

הנביא יחזקאל העיד על עצמו שזכה לחזות במעשה מרכבה, כפי שנאמר: "וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַבִּיעֵי בְּחַמְשָׁה לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר"

להקים בקרוב. לאחר שכנועים רבים, עלה בידו לגייס כחמשה-עשר נערים בגילאי חמש-עשרה שש-עשרה, אשר היוו את הבסיס הראשוני ליישיבה. היו אלו בניהם של כמה יהודים שורשיים, שחששו שצאצאיהם ילמדו בבתי ספר גויים והסכימו למוסרם להתחנך תחת ידיו האמונות של רבי אהרן.

כעבור זמן מה, כשמספר התלמידים הכפיל את עצמו ובישיבה למדו כשלושים נערים, החליט רבי אהרן כי עליו להרחיק נדוד למקום שקט ומרוחק משאון העיר והמולתה ובו להקים את הישיבה. הוא פנה לכפר קטן בשם ליקוויד, הממוקם במרחק של כשעה נסיעה מניו יורק. מקום יפה ופסטורלי בעל צמחיה פורחת ועופות בר הדואים מעל אגם כחלחל וצלול. הוא שכר כמה דירות שהיוו את המשכן הראשון ליישיבה שעמדה בתחילת דרכה.

עם הזמן, למדו יהודי ארצות הברית להכיר ביופי החינוך התורני. הם החלו לראות כמה טוב ויפה שנערים צעירים

רבי אהרן קוטלר זצ"ל, שהיה גאון עולם, זכה להציל את יהדות אמריקה מכיליון רוחני.

כאשר ביטא רבי אהרן את רצונו העז להקים את הישיבה הראשונה על אדמת אמריקה החומרית, קיבלו השומעים את דבריו בלעג ובחוסר אמון. איש לא האמין כי ניתן להקים ישיבה קדושה על אדמת הארץ שהפכה את צבירת הממון ואגירת הנכסים לערך העליון בחיי האדם.

'מי יבוא ללמוד בישיבה שתקים?' טענו בלהט. 'הרי אמריקה היא ארץ אנשי החומר, כולם כאן עסוקים ברדיפה בלתי פוסקת אחר הון ורווחים. כולם פה מדברים ביזנס, 'טיים איז מאני', קמים בבוקר ומול עיניהם עומד אך רק איך וכיצד יוכלו להרוויח עוד כסף. מי ישלח את בניו ללמוד בישיבה?!'

ברם רבי אהרן התעלם מדיבורי האנשים ולהגם והמשיך בשלו ללא חת. הוא פנה לכמה אנשים יראי שמים ודיבר על ליבם שישלחו את בניהם ללמוד בישיבה שהוא מתעתד

שמסר את נפשו לשם הקמת מקום
תורה!

בשנותיה הראשונות של ישיבת
ליקוויד, הותקן בבית המדרש אח
שהוסק בעצים וחימם את ההיכל
בימות החורף הסגריריים שבהם הקור
ירד עד עשר מעלות מתחת לאפס.

באחד הימים נסתם פי ארובת התנור.
באין מוצא אחר, החל העשן הסמיך
להתאבך בחלל בית המדרש.

רבי אהרן קוטלר, שהיה עמקן גדול
בתורה, נהג למסור את שיעוריו במשך
ארבע חמש שעות רצופות, כשהוא
שוזר דבר בדבר, מפתח סברות
ומעמיק בחקירות, בעוד תלמידיו
יושבים חרש ומקשיבים בשקיקה
לדברים היוצאים מפיו. התלמידים
חשו בעשן הצורב שהתערבל בהיכל
הישיבה ולא ידעו מה עליהם לעשות.
הרי ראש הישיבה נתון באמצע
מסירת השיעור, מעמיק ומפלפל בלי
הרף, כשכל כולו שקוע בעמקי
הסוגיא, כיצד אפשר להפריע לו?!

לומדים להכיר עולם רוחני, עמוק
ופנימי, תחת שישקעו במדמנת
הגשמיות האמריקאית. הם שלחו את
בניהם לישיבה, וכאשר הנערים שבו
לביתם וגילו מידות טובות והתנהגות
אצילית, הם משכו אחריהם עוד
נערים שהתדפקו על שערי הישיבה.

לא זו בלבד. יהודים רבים קלטו כי לא
כדאי לגור בעיר הסואנת והרועשת.
הם הבינו כי ילדיהם יוכלו להתחנך
במידה טובה יותר בכפר השקט
והצנוע. כך התפתח היישוב היהודי
בליקוויד, ובמקום הוקמו תלמודי
תורה וישיבות קטנות, בתי ספר לבנות
וסמינרים לנערות.

כיום ישיבת לייקוויד מונה אלפי
תלמידים, דבר שאיש לא חלם עליו
בשנים הראשונות, כשבישיבה למדו
חמשה עשר נערים בלבד.

בעקבותיה של ישיבת לייקוויד צצו
ופרחו עוד ישיבות רבות בכל רחבי
ארצות הברית, שהפיצו תורה ויראה
ביבשת הצחיחה מרוחניות. וכל
המפעל הכביר הזה החל מאדם אחד,
הלוא הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל,

הלכה, סח רבי יצחק באוזני ראש הישיבה קושיה מאת האלשיך הקדוש (דברים ה, ב).

חז"ל (אבות ד, ט) אמרו כי "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר", וקשה, הרי רבים מהתנאים והאמוראים היו עניים מרודים, כגון רבי חנינא בן דוסא שדי היה לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת (ברכות יז ע"ב), רבי אלעזר בן פדת שכל ביתו היה מושחר מפחם (תענית כה ע"א), ורבה בר נחמני שלא היה מצוי בביתו אפילו מאכל בהמה לאכול (מועד קטן כח ע"א). עם זאת, לא שמענו מעולם שאיש מהם נעשה עשיר בשלהי ימיו. כיצד, אם כן, קבעו חז"ל כי כל הלומד תורה מעוני סופו לקיימה מעושר?

"אלא מאי?" ביאר רבי יצחק הוטנר, "שמעתי מאבותיי כי כוונת חז"ל אינה לעושר גשמי אלא לעושר רוחני. כלומר שאדם הלומד את התורה מתוך עוני, דהיינו שדעתו קצרה, חכמתו דלה וכישרונותיו מועטים, ובכל אופן הוא מתאמץ להשיגה בכל כוחו - סופו לקיימה מעושר, דהיינו

מספר תלמידים, שלא יכלו לסבול את העשן החריף שהשניק את ריאותיהם, מיהרו לצאת החוצה. כמה תלמידים נוספים ניסו להישאר בהיכל העשן ולהטות אוזן לרבם, אך לאחר מספר דקות של שיעולים וחרחורים נחפזו אף הם לעזוב את בית המדרש. אחרוני התלמידים שנותרו במקום, חירפו את נפשם על מנת להמשיך לשמוע את השיעור, אבל לאחר חצי שעה כשל כוחם וגם הם נאלצו לנטוש את בית המדרש המחניק.

במשך כל אותו הזמן, עמד רבי אהרן ומסר את השיעור בעיניים עצומות ובשפתיים דולקות, כשדמותו מוקפת בתימרות עשן. כאשר השיעור הסתיים, לאחר מספר שעות של פלפולים וחקירות, פקח ראש הישיבה את עיניו וגילה כי בית המדרש מפויח וכל התלמידים נעלמו באין מרגיש.

ביום מן הימים הגיע הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל לבקר את רבי אהרן קוטלר זצ"ל. כדרכם של תלמידי חכמים שאין להם בעולמם אלא ד' אמות של

והתלונן על עצמו, למה זכה לכישרון, למה נתנו לו עושר שכלי, בשעה שאדם שאינו בעל כישרון, אך למרות כן עמל בתורה, זוכה שיפתחו בפניו מאורות גבוהים ומבהיקים!

הבעל שם טוב הקדוש זיע"א נהג לספר על שני אנשים, שאחד מהם ירש שדה ענקית בת עשר דונם, ואילו רעהו ירש שדה זעירה שגודלה לא עלה על חצי דונם.

הראשון אשר ירש שטח ענק, הגיע לשדהו, פיזר כמה זרעים כלאחר יד והלך לדרכו, סומך על הגשם שישקה את האדמה ויצמיח את התבואה. בינתיים הוא לקח את הכסף הרב שהותיר לו אביו ובזבזו בכתי משתאות ותענוגות. במהלך השנה הוא לא טרח לפקוד את שדהו ולו פעם אחת, כשבמוחו חולפת המחשבה: 'הלוא יש ברשותי שדה רחבת ידיים. גם אם יגדלו פה ושם עשבים שוטים, גם אם חיות בר ישוטטו בשדה ויכרסמו מעט מהתבואה, עדיין יישאר בידי יבול רב!'

שיפתחו בפניו מעינות החכמה ויזכה לפוצץ סלעים במאור תורתו!" לשמע הדברים פרץ רבי אהרן קוטלר בבכי. רבי יצחק הוטנר הביט ברעהו המתייפח ושאל בפליאה: "מדוע כבודו בוכה, האם דבריי לא הוטבו בעיניו?"

"הדברים נכונים ונכוחים", נענה רבי אהרן, "ולכן בוכה אני על שלא זכיתי בעצמי להגיע לידי כך. מנעורי למדתי תורה מתוך עושר. הקב"ה ברוב טובו וחסדיו חנן אותי בכישרונות חדים ובשכל חריף, ומשום כך לא זכיתי להעפיל לגדולה של לימוד תורה מתוך הדחק. אוי כמה חבל! אילו הייתי נולד עם פחות כישרונות, היה עלי לעמול ולשקוד על התורה עשרת מונים, והטרחה הזו הייתה מביאה אותי לדרגות הרבה יותר גבוהות מאשר הגעתי עד עתה בכישרונתיי הברוכים!"

ישנם רבים המלינים על שלא זכו לכישרונות ומתרצים בכך את הימנעותם מלעסוק בתורה. אולם רבי אהרן קוטלר לימד אותנו ההפך

התרוננה בקרבו למראה שיבולי הזהב
עמוסי הגרעינים, שהתנופפו ברוח
האביבית הקלילה.

והנמשל: הקב"ה ישתבח שמו חלק
לנו דעת, תבונה ושכל, כדי שנוכל
לקנות בהם את חכמת התורה
הקדושה. אך אם האדם אינו מעמיק
לחשוב ואינו עמל בתורה, אזי מכל
כישרונותיו לא עולה מאומה.

אדם הרוצה לזכות ולקנות את התורה
הקדושה, עליו לטרוח ולהעמיק, הפוך
בה והפוך בה, וממילא הוא זוכה להגיע
לדרגות מרוממות. אבל אדם המבקש
לזכות בכל בחינם, בלא טרחה ושקידה,
מאבד את כל אשר לו ואינו זוכה בדבר.

משום כך, קורח אשר רצה לזכות בכל
מן ההפקר, ולא יגע ולא עמל ולא
העמיק בתורה, לא זכה בסופו של
דבר למאומה. ותחת שיעמיק בתורה,
פתחה האדמה את פיה והעמיקה
אותו לתוכה.

לעומת זאת, בעל חלקת האדמה
הקטנה עבד בפרך. סיקל את שדהו,
ניכש את העשבים הקלוקלים, עיבד
את האדמה וזרע זרעים משובחים.
מידי כמה ימים שב ובדק את מצב
השדה. כאשר גילה כי צמחו קמשונים
וחרולים, טרח לשרש אותם מהקרקע.
כאשר ראה כי חלק מגדר האבנים
קרס, טרח לסתום את הפרצה ולחשל
את יסודות החומה.

בעונת הקציר הגיעו שני האנשים
לשדותיהם. בעל השדה הגדולה הגיע
לאדמתו מלא תקווה, אך לאכזבתו
הרבה מצא אותה חרבה ושוממה.
הגשמים מוטטו את החומה ואבניה
התפזרו סביב השדה. פני הקרקע
כוסו בקוצים ודרדרים, ומעט היבול
שצמח נדרס ברגלי העוברים והשבים
ונאכל בפי חיות משוטטות שכרסמו
את גבעולי החיטה עד שורשיהם.
לעומת זאת, בעל החצי דונם הגיע
לשדהו הקטנה והמעובדת, ונפשו

מי שלא רוצה לראות - אינו רואה

של משה, רבן של ישראל. איך אפשר להתעלם מכל מה שראו?

למדנו מכאן לקח עצום: מי שלא רוצה לראות - לא רואה! כל מה שיראה האדם לא יועיל מאומה, אם אינו רוצה לפקוח את עיניו לראות את מעשי ה' יתברך.

הקב"ה יכול להראות לאדם אותות ומופתים, אבל אם ליבו ממאן לקבל - הוא לא יראה מאומה. יכול אדם לראות ניסים גלויים, ולהישאר בשלו! וכי קרח לא ראה את מופתי יציאת מצרים וקריעת ים סוף? וכי לא ראה כיצד מן השמים מגלים לו את כל העושר הגדול שטמן יוסף הצדיק? והלא קרח פיקח היה, ומה ראה לשטות זו? אלא, אדם יכול להיות חכם ופיקח, אבל אם אין לו מידות טובות, הוא יתעלם מכל מה שרואה וילך אחר תאוות גופו ונפשו.

מה באמת היתה תלונתם של ישראל

וַיִּלְנוּ כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּחֶרֶת עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הִמַּתֶּם אֶת עַם ה' (במדבר יז, 1).

קרח ועדתו ביקשו לעצמם כבוד וגדולה, וסופם שנענשו בעונש שפל ונורא - "וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם... וּבְלָעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׁאֵלָה" (טז, ל-לב).

עם ישראל ראו זאת בעיניהם, והדבר היה אמור לזעזע אותם עד היסוד. אין לך לקח מוחשי יותר מזה, כשנוכחים לדעת מה סופם של כל הקמים על ה' ועל משיחו.

ומה קרה בפועל? שום דבר! מיד לאחר שעם ישראל ראו לנגד עיניהם את סופם של החולקים על משה, הם מלינים על משה ועל אהרן ומטיחים בהם: "אַתֶּם הִמַּתֶּם אֶת עַם ה'" (יז, 1).

איך הם מעיזים לעשות זאת, הרי זה עתה נוכחו לראות במוחש את גדלותם של משה ושל אהרן?! עיניהם ראו ולא זר כיצד חס הקב"ה על כבודו

על משה ואהרן?

יש מפרשים (ש"ך ומהרי"א): הקב"ה הורה למשה לומר לאלעזר לקחת את המחנות מן השריפה ולעשותן "ריקועי פחים ציפוי למזבח". אמרו ישראל: אם כן, משמע שחטאם היה בגלל האש הזרה ששמו על הקטורת, שבעוון זה גם מתו נדב ואביהו. טענו ישראל: זו אשמתם של משה ואהרן אשר אמרו להם: "זאת עשו קחו לְכֶם מִחַתּוֹת קָרַח וְכָל עֲדָתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עֲלֵיהֶן קִטְרֶת לְפָנַי ה' מִקְרָר" (במדבר טז, 1) ולא הזהירו אותם שתהיה האש של קודש. ועל כך הלינו על משה ועל אהרן לאמר: "אַתֶּם הַמִּתֵּם אֶת עַם ה'", אתם גרמתם לכך, מחמת שלא הזהרתם אותם.

ויש מפרשים (רמב"ן ורבינו בחי'), שישראל טענו: אנחנו דרשנו שהבכורות יעבדו עבודה במקום הלוויים, וכלל לא ביקשנו שהם יקטירו קטורת במקום הכהנים. נמצא שאתם מסרתם אותם למיתה, שהכנסתם אותם להקטיר קטורת.

ומה היתה תגובת הקב"ה? - "הֲלָמוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאָכְלָה אֹתָם כְּרָגַע" (במדבר יז, 2)

אמר הקב"ה למשה ואהרן: אחרי שאתם טורחים כל כך למענם ולטובתם של ישראל, במקום להכיר לכם טובה, הם מלינים עליכם וטוענים שאתם מכלים אותם, אם כן הימנעו מלהתפלל עליהם ואכלה אותם ברגע אחד!

ומה עשו משה ואהרן? מיד "וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם!" (שם)

אמר משה לאהרן: אין זמן להתעכב בתפילה. "כִּי יֵצֵא הַקָּצֶף מִלְּפָנַי ה'" (יז, 14) - אני רואה את מלאך החבלה הנקרא "קצף" יוצא מלפני ה', והוא בדרכו לעשות כליה בכל מחנה ישראל ח"ו.

"קח את המִחַתּוֹת וְתֵן עֲלֵיהֶן אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קִטְרֶת וְהוֹלִיךְ מִהָרָה אֶל הָעֵדָה וְכִפֵּר עֲלֵיהֶם" (שם). המגפה כבר החלה, ואין תרופה טובה לעצור את המגפה כמו הקטורת. זו היתה המתנה שנתן המלאך למשה רבנו בשעה

לכן אין לך לחשוש לנפשך, אתה תהיה כפרה עליהם, ועליך לשמוח אם אתה תמות והם יחיו על ידך.

אמר אהרן: הלוואי והם היו נשארם בחיים ואני מת, ומיתתי תהיה כפרה עליהם.

נטל אהרן את הקטורת כדברי משה ורץ אל תוך הקהל. פגש בו מלאך המוות שהיה מכה בעם, אחזו אהרן והעמידו על כורחו ולא נתן לו שיכה עוד. וזהו שנאמר: "ויעמוד בין המתים ובין החיים".

אמר לו המלאך: מדוע אתה רוצה לעכבני?

אמר לו אהרן: משה שלחני לעצור אותך.

אמר לו המלאך: אתה שלוחו של בשר ודם, ואני שלוחו של מקום, שהקב"ה שלחני להזיק, והרי אני גדול ממך.

אמר לו אהרן: אין משה אומר מליבו כלום, אלא כל דבריו מפי הגבורה. ואם אינך מאמין, הרי הקב"ה בכבודו ובעצמו נראה אל פתח אוהל מועד,

שעלה לרקיע לקבל את התורה. הוא גילה לו את הרזי הזה של הקטורת, שיש בכוחה לעצור את המגפה.

אמר אהרן למשה: וכי רוצה אתה למסור אותי למיתה? הרי זה עתה ראית את ההתקוממות של עם ישראל נגדנו, וכעת אתה שולח אותי לתוך העדה, הרי ודאי יהרגוני.

ועוד, בשעה שיראו אותי עם מחתת הקטורת, הם ייזכרו בקטורת שהקטירו מאתיים וחמישים האנשים שנשרפו, ויאמרו שאני גרמתי לכך, ובודאי יהרגוני. ואם תאמר "שלוחי מצוה אינם ניזוקים" - כלל זה אינו תקף לגביי, משום שאני עושה איסור בהוצאת אש מן המזבח מן הקודש לחוץ.

אמר לו משה: אין לך להתיירא שמא יהרגוך, שהרי הם עומדים למות במגפה וכעת אתה הולך להצילם על ידי הקטורת, ובודאי לא ישלחו בך יד. ואם אתה חושש שמא תמות בגלל הקטורת שאתה הולך להקטיר - על כך אשיב לך: איזו תועלת תהיה לך כשכולם ימותו ואתה תישאר בחיים?

המגפה.

על כן היה זה ביד אהרן דווקא ולא ביד משה, כדי להראות שאהרן אשר היה יחד עם המאתיים וחמישים האנשים - הם מתו ואהרן נשאר בחיים. ולא זו בלבד שנשאר בחיים, אלא אף עצר את המגפה על ידי הקטורת.

הזוהר הקדוש מאריך במעלת אמירת הקטורת. אומרים אותה בשחרית קודם התפילה כדי שהתפילה תתקבל ולאחריה כדי לסלק את כל המקטרגים, וכן אומרים אותה לפני תפילת מנחה. וצריך להיזהר מאוד ולדקדק באמירתה.

ואף משה נמצא בפתח אוהל מועד, בוא עמי ושאל.

לא רצה המלאך לשמוע אל דברי אהרן, כי רצה לעסוק במלאכתו להשחית את העם. מה עשה אהרן? תפס את המלאך במותניו והביאו לפתח אוהל מועד ועצרו שם, ובכך נעצרה המגפה לחלוטין, שהוציא את מלאך המוות מתוך המחנה.

הקב"ה עשה שהקטורת תהיה סגולה כנגד המגפה, שלא יאמרו שהקטורת דרכה להמית, שכן על ידה מתו נדב ואביהוא ומאתיים וחמישים האנשים. עתה ראו כולם שהחטא הוא הממית את האדם, ואילו הקטורת עצרה את

ט"ז בתמוז תש"פ

יום הישועות

יום הילולת רבינו חיים בן עטר זיע"א ה"אור החיים" הקדוש

תרמו לטובת אחזקת התורה

במוסדות "אור החיים", ותזכו בתפילה לישועה על ציונו של "האור החיים" הקדוש ביום הילולא ע"י מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א שליחות שלכם לברכה והצלחה ולכל הישועות

לתרומה ומסירת השמות:

1-800-20-20-11

מוזיתור רק מרוזיחים

קבור בְּעַמְקֵי שְׂאוּל.

הגאון רבי חיים קריסוֹיֶרְטָה זצ"ל, אב"ד אנטוורפן, סיפר סיפור אישי מאלף, כיצד ניצלו חייו בזכות הוויתור: בהיותו נער צעיר לימים שלחוהו הוריו ללמוד בישיבה מרוחקת מרחק רב מהבית. בישיבה לא היתה פנימייה וגם לא חדר אוכל. הבחורים היו "אוכלים ימים" אצל בעלי בתים שניאותו לתת להם ארוחה אחת ביום. ככל שהבחור התבגר, והיה לו "וותר" גדול יותר בישיבה - הוא זכה להתקדם בתור ולקבל מקום לאכילה ולשינה, קרוב יותר לישיבה.

בכניסתו לישיבה הוא קיבל מקום לאכול אצל בעל בית שגר במרחק ארבעה קילומטרים מהישיבה, וישן בחנות ירקות, שבעליה הסכים שיישן שם כדי שישמש כשומר על החנות בלילה מפני גנבים. הוא היה מניח מזרון מתחת לדלפק וישן שם. הוא

וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם פִּי כָל הָעֵדָה פְּלֹם קְדָשִׁים וּבַתּוֹכֶם ה' וּמְדַוֵּעַ תִּתְנַשְׂאוּ עַל קְהָל ה' (במדבר טו, ג).

לפעמים דווקא הפיקחות היתירה היא זו שעומדת לו לאדם לרועץ. עדיף לו כבר אֵלוֹ: לא היה מְדַי פְּקָח... יש לו - לְפָקָח - הרבה "חשבונות" למה "מגיע" לו, וקשה לו לוותר. "קרח שפיקח היה" - נכוונה מהפיקחות הזו! הפיקחות הובילה אותו לראות את שלשלת היוחסין שעתידה לעמוד ממנו, לצאת למלחמה נגד משה ולומר: "אפשר הַגְדוּלָה הזו עתידה לעמוד ממני ואני אֲדָם?"

סביר להניח שְׁעַם כִּישְׁרוֹנוֹת פחותים במעט, קרח לא היה מגיע להיכן שהגיע, והיה מבטל את עצמו כלפי משה רבנו. אם היה מוותר על כבודו, ולא מנסה לקחת את הַגְדוּלָה שְׁעִינוּ וְשָׁכְלוּ תבעו ממנו לקחת - היה מציל את חייו, ולא נחתם לדיראון עולם,

אל תחמיצנה! ואז פניתי אליו ואמרתי: 'תוכל לאכול בבית הסמוך לבניין הישיבה, ולישון בעזרת הנשים'. ויתרתי לו, ואני איבדתי את תורי והמשכתי בהסדר הקודם."

כעבור זמן מה נכנסו הגרמנים ימ"ש לעיר. הם הגיעו גם לבניין הישיבה, שמנתה שלוש מאות בחורים, וכיתרו אותה מבחוץ כדי שאף אחד לא יוכל לברוח. עלו לעזרת נשים, ואחד מהם הקריא - מתוך רשימה מדוקדקת - שם אחר שם, וכל בחור שנקרא בשמו היה צריך לעלות למעלה, לעזרת נשים. חייל נוסף היה יורה ירייה אחת בראשו, ועוד אחד זורק את גופתו מבעד לחלון החוצה...

נורא נוראות. השם ירחם.

אי אפשר לתאר במילים את הבכיות הנוראות, את התפילות. כולם עשו וידי. ה'מכונה' הגרמנית עבדה כמו בסרט נע: בחור אחרי בחור. כולם נהרגו על קידוש השם. הי"ד.

"חיים קרייזוירט", רעם קולו של הגרמני.

שמח במה שיש לו, הודה לקב"ה על ההסדר הזה, וְשֹׁאֲפִיֵשׁ לוֹ לַלְמוּד בהתמדה עצומה, ולא התלונן. "אֵינְ אִמְרֵ וְאֵינְ דְּבָרִים בְּלִי נְשִׁמְעַ קוֹלָם" (תהילים יט, ד)...

כעבור ארבע שנים, הוא התקדם בתור, וזכה לאכול אצל בעל בית שגר קרוב לישיבה, ולישון בעזרת הנשים של הישיבה, על גבי מזרון שהונח על הספסלים. היה זה עבורו ממש גן עדן: לא צריך ללכת ארבעה קילומטרים בכדי לאכול ארוחה, ולא צריך לישון על ריצפה בחנות ירקות! וכי יש בעולם תענוג גדול מזה לאכול ליד הגמרא ולישון ליד הגמרא?...

והנה, בזמן "אלול" הראשון, נכנס ללמוד בישיבה בחור חדש, כבד ראייה. הבחור פנה אליו ושאל אותו היכן הוא יכול לאכול ולישון?

"באותו רגע", סיפר רבי חיים, "הרהרתי בליבי: מה אִמְרֵ לוֹ לַמַּסְכֵּן? שִׁיגֵשׁ אַרְבַּעַה קִילוֹמֵטְרִים כְּדֵי לְהִשִּׁיג אַרְוַחָה? שִׁיִּישׁן מִתַּחַת לְדַלְפֵק שֶׁל חֲנוּת יִרְקוֹת? אִזְרַתִּי עֵז וְתַעֲצוֹמוֹת וְאִמְרַתִּי לְעַצְמִי: 'מִצּוּוֹה הַבָּאָה לִידֶךָ

רבי חיים את סיפורו.

קרח לא הסכים לוותר!

'מגיע לי! לא אתן בשום פנים ואופן שהם יכניסו את המקורבים שלהם, את אליצפן, שלא על פי הסֶדֶר!...'

ומי שלא משכיל לוותר ויוצא למלחמות - רק מפסיד!

אדם שמבטל את עצמו לקב"ה, לא מחשיב את עצמו ל"מבין גדול", ל"פיקח גדול", לא עומד בכל תוקף על זכויותיו, משכיל "להתכופף" ולוותר, וכך זוכה בכפליים: גם עולם הזה נטול מריבות ומחלוקות, וגם עולם הבא.

"עליתי ברגליים רועדות לעזרת נשים", סיפר רבי חיים, "נשאתי עיני למרום ואמרת: 'ריבוננו של עולם, אני מאמין באמונה שלמה שכל דעביד רחמנא לטב עביד. עֵשָׂה בי פְּטוּב בעיניך. אולם זכור נא לי את הויתור שויתרתי לאותו בחור!'"

"ובאופן מופלא ביותר, ממש בבחינת לא יאומן כי יסופר, הקצין היררה הביט בְּעֵינַי, ואמר: 'אני בטוח שההורים שלך מצפים לראות אותך. אני אתן ירייה באוויר, תעשה את עצמך נופל, ואני אזרוק אותך מבעד לחלון. תשכב שם על הגופות עד שנעזוב את השטח ואז תברח'.

"וכך היה! חיי ניצלו בנס גלוי", סיים

"בתוכם ה'" - ברית המילה

צריכים אנו להבין מה כוונת המילים "ובתוכם ה'".

כִּי כָל הָעֵדָה בָּלָם קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם ה' (במדבק טז, ג).

"חביבין ישראל שסיבבן הקדוש ברוך הוא במצוות, תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן וציצית בבגדיהן ומזוזה לפתחיהן" (מנחות מג ע"ב), ועליהן אמר דוד המלך (תהלים קיט, קסד): "שָׁבַע בַּיּוֹם הַלְלִיתִיהָ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה".

וגם במצות המילה כותב הזוהר הקדוש ("ח"א דף צד ע"א) שכשאדם נימול הוא משלים את שם הוי"ה ברוך הוא בגופו וגורם שהשכינה תשרה עליו.

על זה נאמר: "וַיַּחֲוֹט הַמַּשְׁלֵשׁ לֹא בְמַהְרָה יִנְתַּק" (קהלת ד, יב), אלו שלושת המצוות מקיפות את האדם: ברית קודש, ציצית ומזוזה.

והנה משה רבינו נולד מהול, וכמו שדרשו רבותינו (סוטה יב ע"א) על הפסוק "וַיִּתְּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" (שמות ב, ב), שהכוונה ש"נולד כשהוא מהול" ושכינה שרתה עליו.

טענתו של קרח כלפי משה היתה אפוא, שבדה מליבו את מצוות ציצית ומזוזה הגורמות להשראת שכינה, כיון שהוא עצמו לא נימול אלא נולד מהול וחסרה לו השראת השכינה, לכן

איזו טענה הייתה לקורח במילים אלו. הדברים יבוארו על פי דברי רבותינו במדרש (תנחומא ד), שקרח בא למשה רבנו בטענה עם שתי מצוות - מצות ציצית ומצות מזוזה, וכך אמר: "טלית שכולה תכלת אינה פוטרת עצמה, וארבעה חוטין פוטרין אותה?! כל התורה כולה רע"ה פרשיות יש בה, ואינן פוטרות את הבית, ושתי פרשיות שבמזוזה פוטרות את הבית?!"

אי לכך - טען קרח - "דברים אלו לא נצטוית עליהם, אלא מליבך אתה בודאם".

המשותף בין שתי המצוות הללו הוא, שהן שגורמות להשראת השכינה על האדם ומזכירות לו את מצוות ה'.

בציצית נאמר: "וַיִּרְאֶינָם אֹתוֹ וַיִּכְרְתֵם" (במדבר טו, לט), כביכול דרך הציציות רואים את הקב"ה ונזכרים במצוותיו, והיא מעידה בנו שאנו עבדי ה'.

וכן המזוזה המונחת בפתח הבית מזכירה לאדם שה' יתברך מצוי משגיח ושומר עליו בכל עת. "ש-ד-י" - ש'ומר ד'לתות י'שראל.

ולא ידע קרח ששכינה שורה על משה רבנו כל הזמן, ולא מליבו בדה את המצוות אלא קיבלן מאת ה'.

תיקן מצוות אלו. אך כל העדה אינם זקוקים לאותן מצוות כיון ש"וּבַתּוֹכֶם ה'" - הם מלו את עצמם והשכינה כבר שורה עליהם.

זהירות מלקטרג על ישראל

בַּמִּדְבָּר בֵּינְשִׁימוֹן דִּבְרָה (תהילים קו, ד), וכל זאת מכיון שאמרת "לא יהיה לך אלוקים אחרים", ולא אמרת "לא יהיה לכם". לי אמרת ולא להם, לכן אין לך להעניש אותם.

ואומנם קיבל הקב"ה את טענתו, וכמו שנאמר: "סִלַּחְתִּי בְּדַבְרֶךָ" (במדבר יד, כ), כדבריך - דווקא, כפי הדיבור שלך.

אלא שאז בא קרח ואמר למשה ואהרן: מדוע תתנשאו עלינו? כל העדה כולם קדושים, כולנו שמענו דברים בסיני 'אנכי ה' אלוקיך' ו'לא יהיה!

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם פִּי כָּל הָעֵדָה בְּלֶם קְדָשִׁים (במדבר טז, ג).

וברש"י: "כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה... לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלוקיך, כל העדה שמעו".

חטא העגל גרם לחרון אף נורא על ישראל עד שרצה הקב"ה להרוג את כולם, כמו שנאמר "הֲרַף מִמְּנִי וְאַשְׁמִידִם וְאַמְחָה אֶת שְׁמֵם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" (דברים ט, יד).

מיד עמד משה רבנו ללמד עליהם סנגוריה, ואמר: בני ישראל טעו, "תָּעוּ

העדה שמעה את הדברים מסיני, התעורר שוב קטרוג העגל, ונמצא שמחלוקת קרח היא זו שגרמה לחטא העגל...

יוצא, שקרח לא עורר קטרוג רק על עצמו, כי אם על כל עם ישראל! ללמדנו כמה זהירות נדרשת מן האדם. לפעמים רוצה אדם לסנוגר על כלל ישראל ואומר: ישראל קדושים... אך אינו יודע שזהו הדבר שמעורר קטרוג יותר מכל!

באותה שעה חזר הקטרוג של חטא העגל, שהרי אם קרח בעצמו מעיד שכולם שמעו, כבר אין מקום לטעון שרק משה רבנו שמע את הדברים!...

על פי זה יובן הפסוק בדברים (א, א) "וַחֲצֵרֶת וְדִי זָהָב". "חצרות" מרמז על מחלוקת קרח, ו"די זהב" הוא תוכחת משה על העגל. לכאורה היה צריך להקדים את "די זהב" ל"חצרות", שהרי חטא העגל קדם למחלוקת קרח, אולם כאשר בא קרח ואמר שכל

ט"ז בתמוז תש"פ

יום הישועות

יום הילולת רבינו חיים בן עטר זיע"א ה"אור החיים" הקדוש

תרמו לטובת אחזקת התורה במוסדות "אור החיים", ותזכו בתפילה לישועה על ציונו של "האור החיים" הקדוש ביום הילולא ע"י מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א השליחות שלכם לברכה והצלחה ולכל הישועות

לתרומה ומסירת השמות:

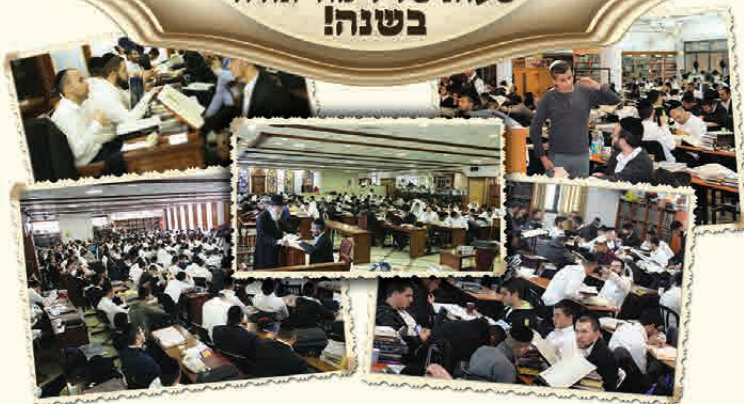
1-800-20-20-11

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ- 10,555,000 שעות של לימוד תורה בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים 02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה,

להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, יהונתן בן מרים הי"ו

ולעילוי נשמת: חי' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זורה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, חי' יהודה בן עישה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, חי' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.